

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Til:

Hol kommune

Ålmannvegen 8

3576 Hol

postmottak@hol.kommune.no

Vår dato: 26.10.25

Vår referanse: 2025/1053

Deres referanse: 2025/2590-10

Uttale til 2. gangs behandling av kommuneplanens arealdel Hol

Det vises til brev fra Hol kommune 11.09.25 med forespørsel om uttale til 2. gangs behandling av kommuneplanens arealdel. Arbeidsutvalget behandlet saken over e-post 24.10.25, sak 30/25, og vil gi følgende uttale:

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Villreinen har fått en egen stortingsmelding med mål om at den negative utviklingen skal stoppes innen 2030, alle villreinområder skal havne på minimum middels kvalitet etter kvalitetsnorm for villrein innen 2050, og de nasjonale villreinområdene skal ha god kvalitet innen 2100.

Villreinnemnda mener kommunen har hatt mye fokus på hensyn til villreinen, men at det fortsatt kan gjøres endringer i planen for å ivareta villreinen bedre. Vi er negative til forslag om endring fra LNF til LNF spredt eksisterende bebyggelse, særlig for områdene over skoggrensen. Endringen må konsekvensutredes, og vurderes i sammenheng med avbøtende tiltak. Vi stiller oss også negative til forslaget om å endre arealformålet ved Tuva turisthytte til næring. Samtidig mener vi det er positivt at stier og løyper utelates av planen og skal behandles i egen prosess.

Saksdokumenter

1. 2. gangs offentlig ettersyn og høring av kommuneplanens arealdel 2024-2036, Hol kommune

Saken

Hol kommune er i prosess med å rullere kommuneplanens arealdel, som skal gjelde frem til 2036. Den nye arealdelen vil erstatte gjeldende arealdel fra 2014 og skal også erstatte kommunedelplanen for Geilo, som ble vedtatt i 2010. Forslag til kommuneplan gikk ut på en 1. gangs høring våren 2024, og villreinnemnda ga uttale til denne. I uttalen kommenterte vi blant annet at det var avsatt store arealer til fritidsboliger til skade for villreinen, at det var planlagt flere løyper inn i nasjonalt villreinområde, og at det manglet en vurdering av den samlede belastningen som planen vil medføre for villrein, i henhold til naturmangfoldloven. Nå er planen ute på en 2. gangs høring. Det er tydeliggjort i oversendelsen at det ikke legges opp til nye arealinnspill og at høringen er begrenset til endringene som ble vedtatt i kommuneplanutvalget 18. juni 2025, sak 17/25.

Siden 1. gangs høringen har det blitt gjort flere endringer. Her nevnes endringer som påvirker vårt ansvarsområde:

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

- Det har blitt utarbeidet en rapport med vurdering av samlet belastning for villrein fra Sogn naturforvaltning
- Byggeområder med fritidsformål i områdene Ustaoset – Haugastøl – Verpestøen – Rennedalen i gjeldende arealdel er endret fra LNF til LNF spredt fritidsbebyggelse.
- Området rundt Tuva turisthytte har endret arealformål til næring (turisthytte).
- Stier og skiløyper er tatt ut av kommuneplanens arealdel. Disse skal vurderes og behandles gjennom revisjon av Hol kommunes handlingsplan for stier og skiløyper.

Vurdering

Vi kommenterer planen overfor villreinen på Hardangervidda. Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell må vurdere kommuneplanen overfor Nordfjella.

Det er viktig at kommuneplanens arealdel bidrar til å snu den dårlige tilstanden for villreinen på Hardangervidda. Området har dårlig kvalitet i henhold til kvalitetsnorm for villrein, og i 2024 fikk vi en stortingsmelding for villrein med målsetting om at den negative utviklingen i villreinområdene skal snus innen 2030. Det pågår for tiden et arbeid med tiltaksplan og regional sti- og løypeplan for Hardangervidda for å bedre kvaliteten, og vi forventer at Hol kommune følger opp sin del av det som foreslås i de endelige planene. I tillegg plikter kommunen å arbeide etter statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, hvor punkt 3.8 sier at arealplanleggingen skal bidra til å nå målet om en helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinfjellet.

Det er positivt at kommunen har bestilt en rapport som vurderer samlet belastning av planen på villrein. Rapporten viser at planen gir en svært stor negativ konsekvens for Hol sine areal i villreinområdet, og videre en stor negativ konsekvens for hele villreinområdet. Det er særlig delområde Ustetind som er årsak til vurderingen. Rapporten vurderer også mulige avbøtende tiltak. Den viser at det er mulig å redusere eller nøytralisere den negative påvirkningen på villreinens leveområder, blant annet gjennom ytterligere reduksjon i utbyggingsmuligheter for fritidsboliger og turismerelatert næring, samt ved omlegging av friluftslivets ferdselsårer i begge villreinområdene. Basert på kunnskap fra rapporten, annen kunnskap om villreinens tilstand og innkomne innspill, så er det avgjørende at kommunen sikrer en reell endring som bidrar til å snu den negative utviklingen. Kommunen må vurdere både utbygging i randsonene og ferdsel inn i leveområdene. Kommunen har gjort en stor jobb med tilbakeføring til LNF, men det er fortsatt store fritidsboligreserver inne i planen.

Ved forrige høringsrunde ble det foreslått å tilbakeføre flere byggeområder for fritidsbebyggelse til LNF-formål, blant annet ved Ustaoset, Haugastøl, Rennedalen og Verpestøen. I det reviderte planforslaget foreslås det å endre de samme områdene til LNF med spredt eksisterende bebyggelse. Vi mener dette bryter med regional plan. Her åpnes det ikke for nye hytter, men det tillates utvidelser på inntil 25 m² BYA, så lenge samlet bebygd areal ikke overstiger 150 m² BYA, inkludert parkering. Det tillates maksimalt to bygninger per tomt.

Endringen gjelder et stort antall hytter, og hvis den vedtas vil den gi automatisk rett til utvidelser innenfor de foreslåtte rammene. Mange av hyttene er over skoggrensa og tett på viktige leveområder for villreinen. Særlig er områdene ved Ustaoset og Haugastøl utfordrende. Her er det en høy tetthet av fritidsbebyggelse. Regional plan for Hardangervidda stiller krav om at saker som påvirker villrein sendes på høring til relevante parter, inkludert villreinnemnda. Dersom endringen vedtas, vil ikke dette lenger være et krav. Endringen må dessuten konsekvensutredes i tråd med kravene i plan- og bygningsloven. Vi er svært negative til endringen, og særlig for områdene over skoggrensa. Videre må ønsket utbygging i områdene vurderes sammen med avbøtende tiltak som anbefales i rapporten. Omlegging eller fjerning av stier og løyper, samt begrensninger i tidspunkt for løypepreparering, vil kunne redusere belastningen

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

og bidra til å nøytralisere negative effekter.

Det er foreslått en endring hvor kommunen vil avsette et område på om lag 9,9 daa ved Tuva turisthytte til næringsformål. Formålet er å legge til rette for videre drift og utbedringer av eksisterende virksomhet. Bestemmelsene krever at det utarbeides reguleringsplan før det kan gjennomføres nyetableringer eller vesentlige utvidelser. Området ligger innenfor nasjonalt villreinområde på nærmere 1200 meters høyde. I rapporten om samlet belastning er delområdet H2 Ustetind vurdert til å ha svært alvorlig konsekvens på villreinen, som følge av samlet aktivitet i området. Forslaget er ikke i tråd med regional plan, og vi stiller oss negative til denne endringen.

Til slutt mener vi det er positivt at kommunen har valgt å ekskludere stier og løyper fra planen, og heller ta dette i egen prosess. Da kan forslaget fra regional sti- og løypeplan enklere implementeres, og vi kan få en bedre sammenheng i hele villreinområdet, som kan bidra til å bedre forholdene for villreinen.

Konklusjon

Tilstanden til villreinen på Hardangervidda er dårlig, og Hol kommune har et særlig ansvar for å bidra til å bedre dens leveforhold. Rapporten med vurdering av samlet belastning for villrein fra Sogn naturforvaltning viser at planen har stor negativ konsekvens for Hardangervidda. Rapporten peker på mulige avbøtende tiltak, som reduksjon i utbyggingsmuligheter og omlegging av ferdselsårer, og vi mener kommunen kan gjøre enda mer arbeid her. Vi er derfor kritiske til forslaget om endring fra LNF til LNF spredt eksisterende bebyggelse, særlig for områdene over skoggrensen. Endringen må konsekvensutredes, og vurderes i sammenheng med avbøtende tiltak. Vi stiller oss også negative til forslaget om å endre arealformålet ved Tuva turisthytte til næring. Samtidig ser vi positivt på at stier og løyper utelates av planen og skal behandles i egen prosess, der det enklere kan samkjøres med regional sti- og løypeplan.

Forslag til vedtak om uttale

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Villreinen har fått en egen stortingsmelding med mål om at den negative utviklingen skal stoppes innen 2030, alle villreinområder skal havne på minimum middels kvalitet etter kvalitetsnorm for villrein innen 2050, og de nasjonale villreinområdene skal ha god kvalitet innen 2100.

Villreinnemnda mener kommunen har hatt mye fokus på hensyn til villreinen, men at det fortsatt kan gjøres endringer i planen for å ivareta villreinen bedre. Vi er negative til forslag om endring fra LNF til LNF spredt eksisterende bebyggelse, særlig for områdene over skoggrensen. Endringen må konsekvensutredes, og vurderes i sammenheng med avbøtende tiltak. Vi stiller oss også negative til forslaget om å endre arealformålet ved Tuva turisthytte til næring. Samtidig mener vi det er positivt at stier og løyper utelates av planen og skal behandles i egen prosess.

Behandling i villreinnemnda

Arbeidsutvalget vedtok enstemmig forslag til uttale.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Med hilsen

Samson Hamre (s)
Leder

Hilde Mari Omlid
Sekretær

Kopi:

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Buskerud fylkeskommune
Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell